

Laboratórne cvičenie č.1

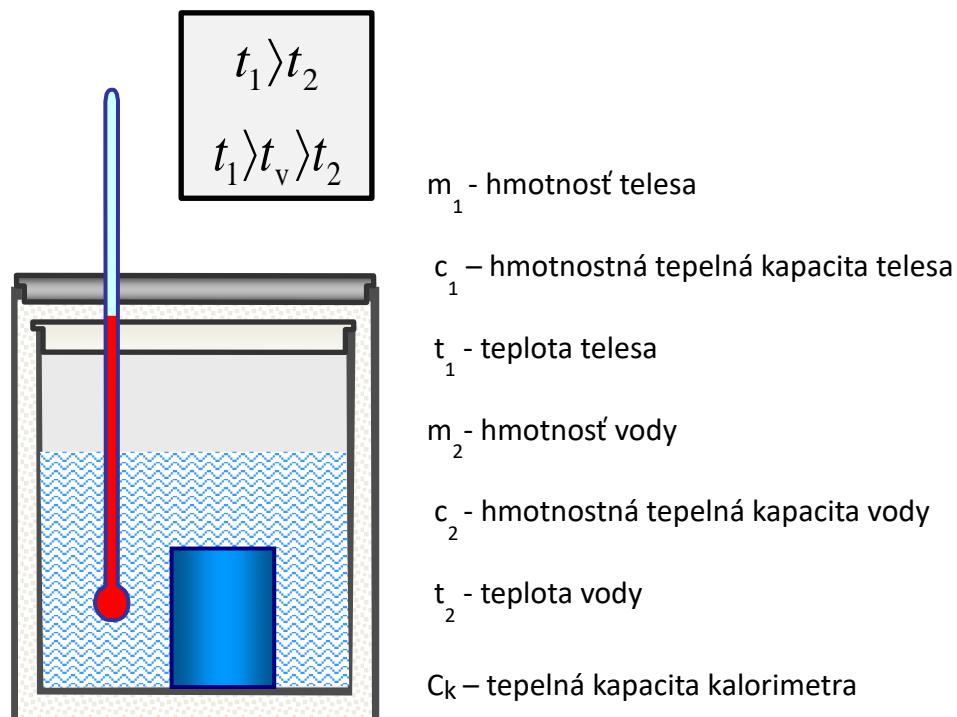
Dátum: 13.10.2021

Názov: Určenie hmotnostnej tepelnej kapacity kovového telesa použitím kalorimetrickej rovnice.

Úloha: Určiť hmotnostnú tepelnú kapacitu telesa a určiť podľa tabuliek z akej látky je teleso vyrobené.

Pomôcky: kalorimeter, digitálne váhy, kovové teleso, fyzikálne tabuľky, teplomer

Teória: Do kalorimetra dáme vodu a doňho ponoríme teplé kovové teleso. Tepelná výmena medzi telesom a vodou bude prebiehať dovtedy, pokiaľ nenastane rovnovážny stav s výslednou teplotou t_v . Chladnejšie teleso (voda) bude teplo prijímať a teplejšie teleso (kovové teleso) teplo odovzdávať. Teplo prijaté vodou a kalorimetrom je rovnaké ako teplo odovzdané kovovým telesom. Platí zákon zachovania energie, ktorý vyjadríme kalorimetrickou rovnicou. Podľa kalorimetrickej rovnice budeme vedieť určiť hmotnostnú tepelnú kapacitu kovového telesa.

$$Q_1 = m_1 c_1 (t_1 - t_v)$$

$$Q_2 = m_2 c_2 (t_v - t_2)$$

$$Q_k = m_k c_k (t_v - t_2)$$

$$Q_1 = Q_2 + Q_k$$

$$m_1 c_1 (t_1 - t_v) = m_2 c_2 (t_v - t_2) + C_k (t_v - t_2)$$

$$c_1 = \frac{m_2 c_2 (t_v - t_2) + c_k m_k (t_v - t_2)}{m_1 (t_1 - t_v)} = \frac{m_2 c_2 (t_v - t_2) + C_k (t_v - t_2)}{m_1 (t_1 - t_v)}$$

- Postup:**
1. Odvážíme hmotnosť telesa m_1 , hmotnosť vnútornej nádoby kalorimetra m_k .
  2. Určíme hmotnosť vody v kalorimetri m_2 .
  3. Určíme teplotu vody pred tepelnou výmenou t_2 .
  4. Teleso ponoríme do vriacej vody a po vyrovnaní teplôt rýchlo preniesieme do kalorimetra, ktorý zatvoríme a za stáleho miešania určíme výslednú teplotu t_v .
  5. Vypočítame hmotnostnú tepelnú kapacitu telesa c_1 .

Tabuľka:

m_1 [kg]	0,046
c_1 [$\frac{J}{kg \cdot K}$]	?
t_1 [°C]	102
m_2 [kg]	0,3583
c_2 [$\frac{J}{kg \cdot K}$]	4 200
t_2 [°C]	22
C_k [$\frac{J}{K}$]	78,848
t_v [°C]	23

Výpočet:

$$c_1 = \frac{m_2 c_2 (t_v - t_2) + C_k (t_v - t_2)}{m_1 (t_1 - t_v)}$$

$$c_1 = \frac{0,3583.4200. (23 - 22) + 78,848. (23 - 22)}{0,046. (102 - 23)}$$

$$c_1 = 435,81 \left[\frac{J}{kg.K} \right]$$

Záver: Vypočítali sme hmotnostnú tepelnú kapacitu kovového telesa a podľa tabuliek kovové teleso môže byť zo Fe, Ni alebo ocele.

Zdroje: <https://www.kfy.zcu.cz/export/sites/kfy/dokumenty/FP1/tabulky.pdf>
<http://dl.slpk.sk/fyzika2/docs/tabulky6.pdf>